

Mystiek rond een pizzabezorger

Drie jaar geleden stierf de nog jonge Brits-Bengaalse kunstenaar Shah Jahan. Parts Project eert hem met een overzichtstentoonstelling waarin popcultuur, maatschappijkritiek en het persoonlijke bij elkaar komen.

Door Eline van der Haak

Op drie enorme doeken is een breed grijnzende, zonnebril dragende jongeman geschilderd, gekleed in een Domino's Pizza-tenu. Ze zijn onderdeel van de 'PIZZA BOY'-serie waaraan kunstenaar Shah Jahan (1976-2015) – expositie 'Personal Pop' in Parts Project – begon tijdens zijn studie aan de toonaangevende De Ateliers in Amsterdam. Hij viel hier direct op door zijn charismatische persoonlijkheid en de nette, ouderwetse kleding die hij droeg. Dit gold ook voor zijn werk. 'Het was oprecht, authentiek en had iets eigens. Popart fascineerde hem en hij leek daar op zijn eigen manier aansluiting bij te zoeken,' zo beschrijft begeleider en kunstenaar Rob Birza.

De pizzabezorger is een zelfportret van de kunstenaar die dit werk ooit als bijbaantje deed. Tegelijk is hij vermomd als Michael Jackson, een van zijn drie grote helden. De vermenging van persoonlijkheden in één beeld zorgt voor een complexe gelaagdheid van betekenissen. Een alledaagse pizzajongen wordt één met een wereldberoemde popster die zelf ook weer bekendstaat om zijn identiteitsworsteling. Afgezien van de verschillende soorten brillen die de pizzajongen draagt, lijkt er weinig verschil tussen de werken onderling. Toch is de schaduwwerking op het T-shirt steeds net iets anders en is een minimale verandering van lichaamshouding zichtbaar. De doeken suggereren zo een slow-motionachtige beweging, waarbij iedere momentopname van het bewegingsproces is bevroren en vastgelegd. De overgang van stilstand naar dynamisch beeld en de betekenis hiervan is een terugkerend thema in het werk van Jahan.

In de pizza boy waarvan het portret in meerdere werken als een soort logo terugkeert, komen naast Michael Jackson de twee andere helden van Jahan, Joseph Beuys en Andy Warhol, met elkaar en de kunstenaar zelf samen. Zo put Jahan net als Warhol veelvuldig uit populaire cultuur en werkt hij in series, wat hij vermengt met ideeën van Beuys, die vond dat alles kunst kan zijn, iedereen kunst kan maken en de maatschappij hierdoor zal verbeteren. Bij zijn toelating tot De Ateliers schreef Jahan het volgende: 'Ik geloof in de dialoog uit de jaren zeventig en tachtig tussen de

kunstenars Joseph Beuys en Andy Warhol, zij hebben hun uiterste best gedaan om de kunstpraktijk uit te breiden naar nieuwe gebieden, onbereikbaar voor kunstenaars vóór hen (...) ik voel dat ik die ruimte geërfd heb en ik hoop iets voor de beeldende kunst en die dialoog te kunnen doen in de jaren negentig en het jaar 2000.' Hiermee plaatst Jahan zich als het ware al in de lijn van de geschiedenis, waarin hij een grote rol zal spelen.

Zware medicatie

Na het eerste succesvolle en productieve eerste studiejaar in Amsterdam blijkt Jahan gekweld te worden door psychiatrische klachten. Zijn opleiding heeft hij na een pauzejaar alsnog kunnen afronden, maar helaas is hij hierna nog vaak opgenomen en heeft hij de rest van zijn leven zware medicatie moeten gebruiken. Zijn productiviteit werd hierdoor minder, al bleef hij tot het eind van zijn leven kunst maken. Mede door zijn geestelijke gesteldheid werden de onderwerpen zwaarder en meer gericht op politiek en religie.

Jahan put, net als Warhol veelvuldig uit populaire cultuur

Op 38-jarige leeftijd stortte Jahan op straat in elkaar, waarna hij overleed aan hartfalen. Zijn goede vriend Josep Turro, die hem al jaren financieel steunde door zijn werk te kopen, heeft zijn nalatenschap van kunstwerken en archiefmaterialen (Jahan was een verzamelaar bij uitstek die overal verbanden in zag) opgeslagen. Parts Project brengt dit vroegtijdig beëindigde oeuvre nu naar buiten, waardoor het werk wordt gezien en betekenis krijgt. Zo zorgt Shah Jahan ook na zijn dood toch nog voor beweging.

Shah Jahan, 'Personal Pop', t/m 29 april, donderdag t/m zaterdag van 12.00 tot 17.00 uur en zondag van 13.00 tot 17.00 uur, Parts Project, Toussaintkade 49. Op 20 april is er een symposium rondom Jahan. Meer informatie: www.partsproject.nl

'Pizza Boy no.1, no.2 en no.3' (2001). | Foto: Jhoeko

Honderd stoelen van Richard Hutten

De verzame

'Zit!' Nee, dit is geen bevel maar de naam van de net geopende tentoonstelling in het Gemeentemuseum over de privécollectie stoelen van een van Nederlands grootste productdesigners: Richard Hutten.

Door Jasper Gramsma

Overal kom je de ontwerpen van Richard Hutten (Zwollerkerspel, 1967) tegen. Is het niet lamp 'Dandelion' van designlabel Moooi, dan is het wel de iconische, tweeorige beker 'Domoor' die hij voor Gispen ontwierp. Naast vermaard designer is Hutten ook verwoed verzamelaar van stoelen. Het resultaat van ruim een kwarteeuw kopen, krijgen, maken en ruilen is nu te zien tijdens de expositie 'Zit!' in het Gemeentemuseum.

"Ik had beter postzegels kunnen verzamelen, die passen tenminste in een boekje," grapt Hutten terwijl hij vlak voor de opening van de tentoonstelling de puntjes op de i zet. De 103 stoelen staan normaal bij de ontwerper thuis, samen met nog eens twintig andere die niet getoond worden. Waarom in vredesnaam? "Een stoel is altijd de grootste uitdaging voor een ontwerper, de lakmoesproef. Dat zit 'm in de complexiteit. Het ontwerp moet sterk genoeg zijn om op te zitten, dus constructie is belangrijk. En dan zijn er nog allerlei technische eisen ten aanzien van produceerbaarheid. Maar

Alle stoelen uit de verzameling zijn Richard

het moeilijkste is nog, omdat er al zo veel stoelen zijn, om iets toe te voegen." En dat is precies waar deze expo wat Hutten betreft over gaat. "Geen van deze stoelen lijkt op een tweede; ze zijn allemaal uniek. Een goed ontwerp is voor mij als ik erdoor verrast en verblijd word, dat is heel subjectief. En natuurlijk ligt het ook aan de context. De ene stoel is bedoeld om de hele dag op te zitten, de andere

Toneelgroep Maastricht spe

Door Eric Korsten

'La Superba' van dichterschrijver Ilja Leonard Pfeijffer, zelfbenoemd enfant terrible van de vaderlandse letteren, tevens hofleverancier van Toneelgroep Maastricht (TgM), speelt zich af in havenstad Genua, Italië. De roman schetst in drie delen en twee intermezzo's een gelaagde vertelling over een aan lager wal geraakte schrijver die z'n vaderland uit geldnood is ontvlucht. Voor hem is, vooral om de schone schijn van succesvol schrijver in den vreemde hoog te houden, mislukken geen optie. Maar net zo goed gaat 'La Superba' over het verlangen naar inspiratie en naar de melodramatische magneet Italië, voor velen substituuft voor een andere, betere wereld. 'La Superba' (letterlijk 'de hoogmoedige') is ook een zoektocht naar liefde en/of over de (on)mogelijkheid om in het Europa van nu een eigen identiteit aan te nemen.

Dat amalgaam wordt even literair als luguber in evenwicht en in het ga-reel gehouden doordat de schrijver op een van z'n vele nachtelijke escapades, vlak bij zijn nieuw verworven woning in een van de steegjes van de labyrintische binnenstad, over een geamputeerd vrouwelijk linkerbeen struikelt.

Het met een boeket van pisazijn doortrokken Genua, zo laat Pfeijffer de lezer in geuren en kleuren niet na te weten, verschaft hem ondertussen een perfecte uitvalsbasis voor het beschrijven van exuberante escapades. Maar ook van heersende misstanden die voortvloeden uit de Italiaanse volksaard. Door Pfeijffers bril bezien is smeltkroes Genua vooral bevolkt met fossiel aandoende autochtonen, beroepsaristocraten en -bureaucraten, drop-outs, travestieten – van wie de laatstgenoemden uit pure overlevingsdrang tegen betaling sociaal-erotische diensten verlenen – evenals Noord-Afrikaanse bootvluchtelingen die er een heenkomen hebben gevonden. Dat alles in een stad die zich ophoudt aan de rauwe zelfkant van het leven. Met, onder anderen, Wim Opbrouck in de gedaante van 'schrijver' en Angela Schijff als 'mooiste meisje van Genua' zet TgM zijn toneeltanden in 'La Superba'.

Odeur

Opbrouck bracht met tegenspeelster Angela Schijff en het artistieke team van TgM een bezoek aan Genua, met Pfeijffer als stadsgids. Opbrouck: "Geen woord lijkt gelogen. Genua ruikt oprecht naar liters katpenis. Het bestaat allemaal echt: van de Bar met de Spiegels en het Piazzale delle Erbe tot het 'centro sto-